

UZASADNIENIE

Nowelizacja rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 26 lutego 2002 r. *w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół* (Dz. U. Nr 51, poz. 458, z późn. zm.) ma na celu ograniczenie wykazu lektur obowiązkowych na rzecz zwiększenia swobody nauczyciela w doborze utworów literackich. Poprzednia zmiana rozporządzenia, dokonana rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 sierpnia 2007 r. *zmieniającym rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół* (Dz. U. Nr 157, poz. 1100), zwiększyła znacznie liczbę lektur obowiązkowych, ograniczając tym samym swobodę wyboru nauczycielom i powodując, iż uczniowie omawiali utwory w tempie ekspresowym, nie mając okazji o nich porozmawiać.

Zadanie szkoły nie polega na „uczeniu” kanonu lecz na przygotowaniu młodego człowieka do obcowania z dziełem literackim. W procesie tym, oprócz wyposażenia ucznia w stosowne kompetencje i umiejętności, bardzo ważne jest również rozbudzenie w nim czytelniczej ciekawości i zainteresowań. Więcej przyjemności i pożytku przyniesie lekcja wynikająca z autentycznej czytelniczej pasji niż z poczucia obowiązku, a co więcej zwiększy prawdopodobieństwo, iż uczeń sięgnie po kolejną książkę.

Bardziej swobodny dobór tekstów pozwoli na dostosowanie lektur do zdolności, dojrzałości i zainteresowań uczniów. Nauczyciel, biorąc pod uwagę zdolności i zainteresowania klasy, powinien mieć większą możliwość decydowania, jaki utwór powinni poznać jego uczniowie. Projekt zmian w wykazie lektur ma służyć uelastycznieniu procesu dydaktycznego w ramach zwiększonej autonomii szkoły i lepszemu dostosowaniu do indywidualnych potrzeb ucznia, którego szkoła powinna wyposażyć w stosowne umiejętności i niezbędne kompetencje, szanując jego indywidualność, upodobania i fascynacje. Lektury powinny sprzyjać rozmowie i dyskusji nad wartościami.

Proponowana zmiana polega na określeniu lektur obowiązkowych oraz wskazaniu - dla II etapu edukacyjnego (klasy IV-VI szkoły podstawowej), gimnazjum, liceów ogólnokształcących, liceów profilowanych, techników, uzupełniających liceów

ogólnokształcących i techników uzupełniających - zestawu szczególnie wartościowych utworów przykładowych, z którego nauczyciele mogą dowolnie wybierać w zależności od możliwości, zdolności i zainteresowań uczniów. Nauczyciele będą mogli również wybrać inne utwory spoza tej listy.

Projektowana zmiana wynika z licznych protestów środowisk nauczycielskich domagających się zmiany kanonu lektur obowiązujących i zmniejszenia liczby tytułów w nim wskazanych. Z uwagi na krótki czas kształcenia w szkołach ponadgimnazjalnych nauczyciele języka polskiego mają problemy z realizacją wszystkich wymaganych utworów.

Proponuje się, aby przepisy projektowanego rozporządzenia weszły w życie z dniem 1 września 2008 r.

Wejście w życie projektowanych zmian w roku szkolnym 2008/2009 nie będzie miało bezpośredniego wpływu na programy nauczania i podręczniki szkolne wybierane przez nauczycieli do realizacji podstawy programowej kształcenia ogólnego z języka polskiego w poszczególnych typach szkół. O tym, która lektura będzie omawiana w danej klasie poszczególnej szkoły i ile czasu zostanie przeznaczony na omówienie lektury decydują nauczyciele języka polskiego w ramach godzin przewidzianych na ten przedmiot.

Zmiana nie będzie miała wpływu na obowiązujące standardy wymagań egzaminacyjnych, które są podstawą opracowywania każdego roku arkuszy egzaminacyjnych do przeprowadzenia egzaminu maturalnego w roku szkolnym 2009/2010.

Wykazy lektur uwzględniają standardy egzaminacyjne oraz propozycje lektur do omówienia zawarte w informatorach dla uczniów.

Nowelizacja rozporządzenia w zakresie lektur ukierunkowuje ten wybór i nie poszerza żadnych zadań uczniów, ponieważ nie zmieniają się treści i cele kształcenia z języka polskiego oraz standardy wymagań egzaminacyjnych.

Projekt rozporządzenia został udostępniony na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Edukacji Narodowej, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o *działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa* (Dz. U. Nr 169, poz. 1414).

Przedmiot regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Ocena skutków regulacji (OSR)

1. Podmioty, na które oddziałuje projektowana regulacja

Projekt rozporządzenia dotyczy uczniów i nauczycieli. Będzie miał bezpośredni wpływ na kształtowanie postaw uczniów w procesie dydaktyczno-wychowawczym. Wskazuje lektury obowiązkowe i przykładowe do wyboru przez nauczycieli do omówienia na poszczególnych etapach edukacyjnych w szkole podstawowej (II Etap Edukacyjny klasy IV-VI), gimnazjum, liceum ogólnokształcącym, liceum profilowanym, technikum, uzupełniającym liceum ogólnokształcącym i technikum uzupełniającym.

2. Konsultacje społeczne

Projekt rozporządzenia został przekazany do konsultacji następującym partnerom społecznym:

- 1) Zarządowi Głównemu Związku Nauczycielstwa Polskiego;
- 2) Sekcji Krajowej Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność”;
- 3) Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność 80”;
- 4) Zarządowi Krajowemu Związku Zawodowego Nauczycieli Średnich Szkół Leśnych w Polsce;
- 5) Zarządowi Głównemu Związku Rzemiosła Polskiego;
- 6) Wolnemu Związkowi Zawodowemu „Sierpień 80”;
- 7) Społecznemu Towarzystwu Oświatowemu;

- 8) Zarządowi Głównemu Związku Zakładów Doskonalenia Zawodowego;
- 9) Zarządowi Głównemu Stowarzyszenia Oświatowców Polskich;
- 10) Polskiej Konfederacji Pracodawców Prywatnych;
- 11) Konfederacji Pracodawców Polskich;
- 12) Krajowej Izbie Gospodarczej;
- 13) Business Centre Club – Związkowi Pracodawców;
- 14) Krajowemu Forum Oświaty Niepublicznej;
- 15) Stowarzyszeniu Nauczycieli Polonistów;
- 16) Polskiej Izbie Książki;
- 17) Polskiemu Towarzystwu Walki z Kalectwem;
- 18) Polskiemu Stowarzyszeniu na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym;
- 19) Instytutowi Badań Literackich PAN;
- 20) Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego;
- 21) Edukacyjnemu Porozumieniu Rodziców;
- 22) Radzie Głównej Szkolnictwa Wyższego;
- 23) Państwowej Komisji Akredytacyjnej;
- 24) Konferencji Rektorów Akademickich Uczelni Niepaństwowych.

3. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych

Rozporządzenie nie spowoduje dodatkowych skutków finansowych dla budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego. Większość pozycji lektur wskazanych w wykazach dla poszczególnych etapów kształcenia znajdowała się w zbiorach bibliotek i była omawiana przez nauczycieli. Wykazy lektur wchodzi do realizacji od roku szkolnego 2008/2009. Wskazane tytuły lektur w podstawie programowej z języka polskiego są lekturami powszechnie znanymi i omawianymi przez nauczycieli od wielu lat.

4. Wpływ regulacji na rynek pracy

Rozporządzenie nie wpłynie na rynek pracy.

5. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Rozporządzenie nie wpłynie na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

6. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny

Rozporządzenie nie będzie miało bezpośredniego wpływu na sytuację i rozwój regionalny.